

Vraag nr. 38
van 2 april 1996
van mevrouw RIET VAN CLEUVENBERGEN

Gelijke-kansenbeleid mannen/vrouwen – Evaluatie

In 1993 besliste de Vlaamse regering een beleid van gelijke kansen voor mannen en vrouwen te voeren.

1. Welke onderzoeksprojecten of acties werden door diensten die onder de bevoegdheid van de minister-president vallen, in het kader van deze beleidsopaties op het getouw gezet ?
2. Hoe werden deze onderzoeksprojecten geëvalueerd en opgevolgd ?
3. Is er zichtbaar resultaat geboekt (bijvoorbeeld meer vrouwen/mannen aangeworven, stijging aantal vrouwen/mannen in hogere functies) ?
4. Worden er nog onderzoeksprojecten of acties voorbereid ? Zo ja, welke en voor wanneer ?

N.B. : Deze vraag werd gesteld aan alle ministers.

Gecoördineerd antwoord van minister-president
Luc Van den Brande

Vraag 1 + 2

- a) M.b.t. de bevoegdheden inzake wetenschapsbeleid volgt hierna een overzicht van onderzoeksprojecten van het NFWO (Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek) en de IWETO (Inventaris van het Wetenschappelijk en Technologisch Onderzoek in Vlaanderen) die verband houden met de gevraagde materie.

<i>Titel</i>	<i>Instelling</i>
Sociale recruitering, studie- en carrièreverloop van vrouwelijke VUB-afgestudeerden	Onderwijseenheid Rechts-theorie en Rechtsgeschiedenis – VUB
Sociale recruitering, studie- en carrièreverloop van vrouwelijke VUB-afgestudeerden	Sectie Geschiedenis – VUB
Rechtspositie van de vrouw in het sociaal zekerheidsrecht	Centrum voor Sociaal Zekerheidsrecht – VUB
Vrouw en emancipatie in Vlaamse Gemeenschap, projecten van zaken, 1985-1990	Centrum voor Vrouwen-de
Inter- en intragenerationele relaties bij bejaarde weduwen	Genetische en Sociale Psychologie – VUB
Inter- en intragenerationele relaties bij bejaarde vrouwen	Genetische en Sociale Psychologie – VUB
De structuur van de pedagogische relatie in het gezin. Een onderzoek bij Vlaamse	Centrum voor Methodologische van het Empirisch Pedagogisch Onderzoek –

vrouwen	KUL
Cultuurverandering en etniciteit bij Turkse jonge vrouwen in Brussel en Emirdag (Turkije)	Departement Sociale en Culturele Antropologie – KUL
Vrouwen en beslissingen	Afdeling Fundamentele en Comparatieve Pedagogie – KUL
Onderzoeksnetwerk naar vrouwelijke arbeidskrachten	Welzijnsplanning – Departement Politieke en Sociale Wetenschappen – UIA
De participatie van vrouwen in de nationale ontwikkeling – la participation des femmes au developpement national	Departement Derde Wereld – Ufsia
Armoede en kansenongelijkheid in het onderwijs	Afdeling Theoretische en Onderwijssociologie – KUL
Empirisch-toetsend onderzoek naar de invloed van het vrouw-zijn op de besluitvorming van de rechter	Afdeling Strafrecht, Strafrecht en Criminologie – KUL
Repertorium van periodieken voor de geschiedenis van de vrouw en de vrouwenbeweging in België, 1830-1993	Afdeling Nieuwste Tijd – KUL
Integratie van de gelijke-kansenplannen in de openbare besturen op federaal en regionaal niveau	Afdeling Politologie – KUL
Integratie van de gelijke-kansenplannen in de openbare besturen	Afdeling Bestuur en Overheidsmanagement – KUL
Het effect van arbeidsherverdeling op de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt : sociaal-wetenschappelijke en sociaal-juridische analyse van de (effecten van) transitie in	Welzijnsplanning – UIA
De ouder wordende vrouw. Een uitdaging	Centrum voor Bevolkings- en Gezinstudies – ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Technisch geschoolde vrouwen in technische functies	Pedagogiek – Universiteit Gent.
Zwangere documentloze vrouwen in Brussel	Departement Sociale en Culturele Antropologie – KUL
Vrouwenarbeid en gelegenhedenprostitutie in centraal- en Oost-Afrikaanse steden	Centrum Leo Apostel – VUB
Subsidies Extern voor Vrouwenstudies.	Centrum voor Methodologische van het Empirisch Pedagogisch Onderzoek –

Deze projecten zijn ingediend op vraag van de voor-
sers zelf. Systematisch onderzoek op initiatief van de
Vlaamse overheid door de diensten Weten-
schapsbeleid is tot op heden niet gebeurd. Alle pro-
jecten worden tijdens het verloop ervan regelmatig
geëvalueerd.

- b) In de **administratie van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse openbare instellingen** zijn één
opdrachthoudster voor emancipatiezaken en 22
emancipatieambtenaren belast met de opmaak en de
uitvoering van positieve-actieplannen ter bevordering
van gelijke kansen voor mannen en vrouwen. De
acties die in dit kader worden ondernomen, zijn
vooral gesitueerd op de volgende terreinen : vorming,
kinderopvang, sensibilisering, ongewenst seksueel
gedrag op het werk, evenredige vertegenwoordiging.
Tevens wordt er jaarlijks een cijfermatige analyse
gemaakt, vervat in een algemeen voortgangsrapport
inzake emancipatiebeleid binnen de administraties
van de Vlaamse Gemeenschap.

Er zijn geen onderzoeksprojecten.

De acties worden doorgaans goed geëvalueerd. De
opvolging gebeurt door middel van jaarlijkse posi-
tieve-actieplannen, samengebundeld in een jaarlijks
voortgangsrapport.

- c) Vanuit de bevoegdheden inzake **Tewerkstelling en Vorming** wordt verwezen naar de Europese Com-
missie die in 1990, op het terrein van de Commu-
nautaire Initiatieven rond Menselijke Hulpbronnen,
het programma NOW heeft gelanceerd. Dit initiatief
liep tot eind 1994.

1. Ter bevordering van gelijke kansen voor vrou-
wen en mannen had de Europese Commissie dus
een Communautair Initiatief opgezet, namelijk
NOW (New Opportunities for Women). De
belangrijkste bijdrage van NOW bestond in het
tot stand brengen van innovatieve, transnationale
acties. Via de installatie van netwerken ter
verspreiding van ervaringen, hebben de promo-
toren de beschikking gekregen over nieuwe pro-
gramma's, methodologieën en infrastructuren die
op grote schaal kunnen worden gebruikt.

In het programma was er ruimte gelaten om te
experimenteren. Er werd een omgeving geboden
om te innoveren op het domein van de beroeps-
opleiding.

Van de in die periode uitgevoerde projecten
werden en worden door verschillende organisaties
evaluatie uitgevoerd. Een van die evaluaties, de
ex-post evaluatie, werd in opdracht van het Comité
van Toezicht, dat formeel de verantwoordelijkheid
draagt voor de opvolging van het Vlaams
Operationeel Programma, uitgevoerd door het
ECWS (Europees Centrum voor Werk en
Samenleving).

Aan het einde van de looptijd van de Commu-
nautaire Initiatieven dienden de resultaten en
produkten van het programma en de projecten
geïnterpreteerd te worden. Er werd zowel een

analyse op programma- als op projectniveau ver-
richt.

Doordat de Communautaire Initiatieven innova-
tieve initiatieven zijn, kunnen we moeilijk spre-
ken in termen van effectieve resultaten inzake het
bevorderen van gelijke kansen.

De NOW-projecten zijn experimenten. Tijdens de
projectduur wordt in de eerste plaats het
intermediair doelpubliek opgeleid. Pas in tweede
instantie wordt in een soort testfase ook het finale
doelpubliek opgeleid.

De evaluatieopdracht op projectniveau werd als
volgt vertaald.

Op de eerste plaats werd gekozen voor een pro-
cesbenadering. Er werd dan ook veel aandacht
besteed aan de dynamiek en ontwikkelingen in de
uitvoeringsprocessen van projecten. Op de tweede
plaats werd een participatieve benadering
gehanteerd. Centraal in de evaluatie stonden een
tweetal diepte-interviews die bij alle
projectverantwoordelijken zijn afgenomen. Deze
mondelinge bevraging werd nog aangevuld met
een schriftelijke, waarin ook andere projec-
toren zoals opleiders, begeleiders en deelne-
mers hun visie op het project konden geven. Voor
het programma NOW konden de volgende
vaststellingen worden gemaakt.

Er waren twaalf projecten onder NOW goedge-
keurd.

Het blijken vooral organisaties met institutionele
karakteristieken te zijn die verantwoordelijk zijn
voor de uitvoering binnen NOW.

Opmerkelijk in de opbouw van NOW is dat de
projecten in meerderheid niet expliciet veran-
kerd zijn in organisaties met een specifieke
opdracht of doelstelling naar vrouwen. Hierdoor
hebben de meeste projecten een additionele
functie naar de organisatie.

De projecten waren :

- Wonen & Werken met het project "Leren
ondernemen" ;
- Centre for Research on European Women
(CREW) met het project "Europees oplei-
dingsproject in telematica en telecommunica-
tie" ;
- VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbe-
middeling en Beroepsopleiding) met het pro-
ject "Common Action for Recruitment and
Education (CARE)" ;
- ACW (Algemeen Christelijk Werknemers-
verbond) met het "CDi-project" ;
- Vlaams Centrum voor de Integratie van
Migranten (VCIM) met het project "How
Now ? Know-How" ;
- Kind en Gezin met het project "Opleiding
medewerker kinderopvang" ;
- Febeltex met het project "Vrouwen leren
omgaan met de nieuwe technologieën in de
textielindustrie" ;
- Protheus met het project "La Renaissance –
Bibliotheek- en documentbeheer voor vrou-
wen met een handicap" ;

- Centrum voor Vorming van het Aanvullend Nationaal Paritair Comité voor Bedienden (Cevora) met het project "Autoverkoopsters" ;
- VDAB met het project "Terugkeercursus voor verzorgenden" ;
- Strategisch Plan Kempen en KIKO (Kempense Initiatieven voor Kinderopvang) met het project "Uitbreiding kinderopvangmogelijkheden" ;
- Buurt en Samenleving met het project "Vrouw en Werk".

In het compendium van de Communautaire Initiatieven zijn van al deze projecten een inhoudelijke samenvatting en het eindresultaat terug te vinden.

De Commissie was van oordeel dat het NOW-initiatief (1991-1994) nieuwe wegen heeft opengesteld voor het rechtvaardiger mee laten wegen van "vrouwenbelangen" door alle structuurfondsen. Daarom werd het NOW-initiatief voortgezet en nog versterkt.

2. Het Communautair Initiatief Werkgelegenheid (1994-1999) ondersteunt projecten voor mensen die specifieke moeilijkheden ondervinden bij hun intrede op de arbeidsmarkt. Werkgelegenheid bestaat uit drie deelinitiatieven, elk gericht op een bepaalde doelgroep.

Het deelinitiatief NOW (New Opportunities for Women) heeft tot doel gelijke kansen op werk voor vrouwen te bevorderen, met name via maatregelen op het gebied van opleiding en vergemakkelijking van de toegang tot toekomstgerichte en leidende functies.

In 1995 werden 14 projecten onder dit deelinitiatief in Vlaanderen goedgekeurd. Deze projecten startten de tweede helft van 1995 en hebben een looptijd van twee jaar.

Gezien de veelzijdigheid van de problematiek werd in het operationeel programma geopteerd voor een geïntegreerde aanpak, waarbij zowel systeem-, opleidings-, tewerkstellings- als informatiemaatregelen aan bod komen.

Twee projecten hebben als doelstelling het ontwikkelen van systemen voor opleiding, beroepskeuzevoorlichting en -adviezen en diensten voor arbeidsbemiddeling en horen dus thuis onder maatregel A. Het gaat om VIZO (Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen) met het project "Women Business Training" en VCIM (Vlaams Centrum voor de Integratie van Migrantinnen) met het project "Medusa".

Acht promotoren stellen hun project onder maatregel B, het bieden van opleiding en arbeidsbemiddeling :

- VDAB met de projecten "Telemaque" en "Qualifying by doing" ;
- VIA (Vervolmakingsinstituut voor Industriële en Technische Applicaties) met het project "Enterprise Communication" ;
- Lenteleven met het project "Anna-Marta" ;

- VBJK (Vormingscentrum Begeleiding van het Jonge Kind) met het project "MEQ" (Milestone through equality towards quality) ;
- VCKZ (Vlaams Centrum voor Kwaliteitszorg) met het project "European Quality Initiative" ;
- Cevora met de projecten "Automobile" en "Infograficus".

Volgende promotor heeft een project lopen onder de maatregel C, de ondersteuning van het scheppen van werkgelegenheid :

- Instituut voor KMO (kleine en middelgrote ondernemingen) West-Vlaanderen met het project "Research Action Production".

3. In het kader van doelstelling 3 van het Europees Sociaal Fonds, met name de opleidings- en tewerkstellingsinitiatieven voor werkzoekenden, vormen de vrouwen een van de vier prioritaire doelgroepen, naast de met langdurige werkloosheid bedreigden, de jongeren, de met uitsluiting van de arbeidsmarkt bedreigden. De bedoeling van dit programma is de integratie van werkzoekenden die het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt, te bevorderen.

De financiële verdeling over deze prioritaire doelgroepen is door de Vlaamse regering vastgelegd in september 1994. Hierbij worden onder zwaartepunt 4, met name de integratie van vrouwen op de arbeidsmarkt, ongeveer 15 miljoen Ecu uitgetrokken voor acties specifiek gericht op vrouwen, op een totaal van 185 miljoen Ecu voor de periode 1994-1999.

Het weze evenwel duidelijk dat ook onder de andere zwaartepunten vrouwen aan bod kunnen komen. Aangezien het tussentijds rapport in het kader van de lopende evaluatie slechts medio 1996 wordt verwacht, kan er over de evaluatie van deze initiatieven nu nog geen uitspraak worden gedaan.

4. Naast de initiatieven vanuit de Europese programma's, zijn er ook de specifieke onderzoeksprojecten die de gelijke-kansenproblematiek op de arbeidsmarkt nader onderzocht hebben. In het kader van Viona (Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsrapportering), het strategisch arbeidsmarktonderzoek voor Vlaanderen, heeft er in 1995 een specifiek onderzoeksproject gelopen naar het effect van arbeidsherverdeling op de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt. Het onderzoek werd uitgevoerd door professor T. Jacobs van het Centrum voor Vrouwenstudies van de UIA en betrof een sociaal-wetenschappelijk en sociaal-juridische analyse van de effecten van transacties in werkcarrières. De resultaten van dit onderzoek werden uitvoerig besproken op een intern seminarie van de Stuurgroep Strategisch Arbeidsmarktonderzoek.

Een van de voornaamste conclusies was dat mannen meer dan vrouwen gestimuleerd moeten worden om in te treden in arbeidsherverdelende stelsels. In het kader van het Vlaams Werkgelegenheidsakkoord werd door de

Vlaamse sociale partners en de betrokken Vlaamse ministers op 26 maart jongstleden op twee wijzen ingespeeld op deze problematiek. Om mannen meer te stimuleren tot loopbaanonderbreking is er overeengekomen om het premiestelsel bij loopbaanonderbreking uit te breiden tot de gefragmenteerde loopbaanonderbreking. Dit betekent dat nu ook bij een loopbaanonderbreking van 33 %, 25 % en 20 % de Vlaamse overheid een premie zal toekennen. Daarnaast is er overeengekomen om aan de huidige redenen voor het in aanmerking komen voor een premie bij loopbaanonderbreking ook het Europese co-ouderschap toe te voegen, teneinde de mannen meer mogelijkheden te bieden in het licht van de opvoeding van de kinderen.

d) Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen – VIZO

Alle VIZO-opleidingen staan open zowel voor vrouwen als voor mannen.

Bij de geslaagden in de leertijd treft men 1/3 meisjes (30 %) aan tegen 2/3 (70 %) jongens.

In de ondernemersopleidingen zijn 60 % van de geslaagden mannelijke cursisten, tegen 40 % vrouwelijke cursisten. Deze 60/40 verhouding is vooral te wijten aan het grote aantal vrouwelijke cursisten bij de intellectuele dienstverlenende beroepen (degelijk managementsniveau en dus in die zin emancipatorisch te noemen), en uiteraard ook het grote aantal vrouwelijke cursisten bij de beroepen in de branche van de personenverzorging (traditioneel vrouwelijk).

e) Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen – SERV

Vanuit de Vlaamse Overlegcommissie Vrouwen is er uiteraard permanente aandacht voor het gelijke-kansenbeleid van de Vlaamse regering. Zeer recentelijk is er een studie gepubliceerd door de Vlaamse Overlegcommissie Vrouwen waarin een statistisch overzicht wordt verstrekt over de positie van "Vrouwen in Vlaanderen".

Ook in de adviezen en de aanbevelingen van de Vlaamse Overlegcommissie Vrouwen wordt steeds uitvoerig aandacht besteed aan de problematiek van de gelijke kansen van mannen en vrouwen in Vlaanderen, getuige hiervan het laatste advies van de Vlaamse Overlegcommissie Vrouwen van 2 mei 1996 over de beleidsnota van minister Anne Van Asbroeck met betrekking tot gelijke-kansenbeleid.

f) Vanuit de bevoegdheden van het Gelijke-Kansen-beleid zijn er in 1996 tot nu toe zes onderzoeksprojecten opgezet.

1. Onderzoek naar *ongewenst seksueel gedrag op het werk*, als onderdeel van een consultancy-opdracht aan de VZW OSGW-Consultancy. Deze opdracht startte op 1 februari en eindigt op 31 augustus 1996. De opdracht loopt over de diensten van de Vlaamse regering (dit is alle ambtenaren van het ministerie van de Vlaamse

Gemeenschap en van de Vlaamse openbare instellingen).

2. Onderzoek over de evaluatie van *vijf jaar emancipatiebeleid* in het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Dit project is gestart op 15 april en eindigt op 31 augustus 1996. De opdracht werd toegewezen aan het European Centre for Work and Society.
3. Onderzoek naar een algemeen maatschappelijke stand van zaken met betrekking tot de *vrouwen-problematiek*. Dit kortlopend onderzoek wordt afgesloten op 30 april 1996. Het geeft aan welke de relevante domeinen zijn om het Vlaamse gelijke-kansenbeleid te intensifiëren of van start te gaan met nieuwe projecten. De resultaten van dit onderzoek zullen worden getoetst aan een enquête die in verschillende leeftijdscategorieën zal worden gehouden. Het resultaat wordt in de loop van 1996 verwacht. De opdracht voor de studie is gegeven aan het documentatiecentrum RoSa (Rol & Samenleving). Voor de enquête is nog geen opdracht gegeven.
4. Kortlopend onderzoek naar een stand van zaken in de *migrantenwerking* door het HIVA (Hoger Instituut voor de Arbeid). Dit onderzoek is inmiddels afgerond. Ook dit onderzoek geeft geen inventaris weer van bestaande initiatieven, maar richt zich op nieuwe probleemstellingen. Is de situatie door aanpassing van federale wetten en door het Vlaamse migrantenbeleid daadwerkelijk veranderd en wat vergt de huidige maatschappelijke stand van zaken aan beleid?
5. Kortlopend onderzoek naar een algemene stand van zaken met betrekking tot *lesbische vrouwen en homoseksuele mannen*. Het is de eerste keer dat er in Vlaanderen een overzicht wordt opge maakt van dit maatschappelijk veld. Het gaat om deels gelijklopende problematieken, deels om divergente thema's. De studie over homoseksuele mannen is uitgevoerd door de FWH (Federatie Werkgroepen Homoseksualiteit) in samenwerking met dr. Dimitri Devuyt, en de studie over lesbische vrouwen is uitgevoerd door de FWH in samenwerking met RoSa. De onderzoeksresultaten worden in één bundel samen gepresenteerd.
6. Kortlopend onderzoek naar de stand van zaken in de *gehandicaptenwerking* aan de hand van de 21 "Standaardregels betreffende het bieden van gelijke kansen voor gehandicapten" van de Verenigde Naties, die internationaal richtinggevend zijn en die ook door België werden aangenomen. De studie, uitgevoerd door het HIVA, is inmiddels afgerond. De bedoeling was ook weer om te komen tot beleidsrelevante conclusies.

Daarnaast zijn er de volgende acties.

1. Bij de vorming van de nieuwe Vlaamse regering in 1995 is er voor het eerst een Vlaams *minister voor het Gelijke-Kansenbeleid* aangewezen.
2. Op 10 oktober 1995 besliste de Vlaamse regering een *Interdepartementale Commissie* voor het Gelijke-Kansenbeleid op te richten, en een

administratieve cel binnen het departement Coördinatie, om het Gelijke-Kansenbeleid van de minister te ondersteunen. De administratieve cel startte haar werkzaamheden op 1 januari 1996 (één persoon). Momenteel wordt de Interdepartementale Commissie Gelijke-Kansenbeleid samengesteld. De vooropgestelde startdatum voor haar werkzaamheden is juni 1996.

3. Een sensibiliseringscampagne "*ongewenst seksueel gedrag op het werk*" voor alle Vlaamse ambtenaren startte op 14 februari 1996 (waarvan het onder punt f) vernoemde OSGW-onderzoek een onderdeel is). De OSGW-campagne wordt opgevolgd via maandelijkse vergaderingen met een begeleidingsgroep en de evaluatieopdracht van het emancipatiebeleid door een stuurgroep, en zal uiteindelijk leiden tot een profiel voor de aanstelling van een nieuwe opdrachthoud(st)er Emancipatiezaken en de formulering van knelpunten bij het voeren van een emancipatiebeleid in het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

De resultaten van de drie laatstgenoemde onderzoeken onder punt f) zullen nog de eerste helft van dit jaar worden getoetst aan de maatschappelijke realiteit door middel van contactsessies, hearings zo men wil, met de betrokken doelgroepen. De Vlaamse minister van Gelijke-Kansenbeleid met haar kabinet bezoekt de eerstkomende maanden een uitgebreid staal van doelgroepen in geheel Vlaanderen. Aan de betrokkenen zullen ter bespreking de resultaten van de verschillende onderzoeken worden voorgelegd. Hieruit zullen er verdere beleidsopties worden gedistilleerd.

Vraag 3

Het resultaat dat onderzoeksprojecten geven heeft onmiskenbaar invloed bij het uittekenen van beleidslijnen. Het blijft echter moeilijk om dit echt zichtbaar weer te geven daar hiervoor geen meetbare parameters ter beschikking zijn.

Voor de personeelsbeweging binnen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap is er in 1995, behalve een lichte toename van het aantal vrouwen op niveau A in vergelijking met 1994, geen opmerkelijke verschuiving vast te stellen in de numerieke vrouw/man-verhouding in de administratie van de Vlaamse Gemeenschap.

Mede door de doorstroom werden in 1995 in de administratie van de Vlaamse Gemeenschap de afdelingshoofden benoemd, waarvan 14 % vrouwen. Tevens werden vijf directeurs-generaal benoemd, waaronder één vrouw.

Voor de instroom kunnen ingevolge de selectieve wervingsstop weinig betekenisvolle inschuivingen worden verwacht.

Wat het VIZO betreft, is er een vrij groot aantal vrouwelijke geslaagden in de ondernemersopleiding voor de dienstverlenende intellectuele beroepen (zie vraag 2).

Vraag 4

- a) Bij het NFWO (Nationaal Fonds voor het Wetenschappelijk Onderzoek) zijn er voor de oproep, periode 1996-1997, geen projecten ingediend.

In de beleidsbrief "Het wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen" wordt het gelijke-kansenbeleid aandacht gegeven, aangezien dit een nieuwe bevoegdheid is van de Vlaamse regering. In dit kader zullen er vooreerst geannoteerde *bibliografieën* worden aangelegd van relevant wetenschappelijk onderzoek dat al gevoerd is, rond vier prioritaire doelgroepen (vrouwen, migranten, homo's en lesbiennes, gehandicapten).

Er zal een *Vlaams Steunpunt Vrouwen- en Minderheidsstudies* worden opgericht dat het interdisciplinair en interuniversitair onderzoek rond de vier doelgroepen moet coördineren. Tevens is er beleidsvoorbereidend onderzoek gepland over de beeldvorming van deze doelgroepen in de media. Er is ook ruimte gelaten voor onderzoek dat wordt aangedragen door het georganiseerde middenveld.

De voorbereiding tot de oprichting van het Vlaams Steunpunt is volop aan de gang.

Aangezien er bij de recente uitwerking van de bevoegdheid Gelijke-Kansenbeleid een cel en een Interdepartementale Commissie voor het Gelijke-Kansenbeleid opgericht zijn, kunnen we stellen dat er voor het gelijke-kansenbeleid nog heel wat projecten op stapel staan, maar dat die zich nog voorname-lijk in de conceptuele of voorbereidende fase bevinden.

Er worden projecten en onderzoeken verwacht eens het Vlaams Steunpunt Vrouwen- en Minderheidsstudies operationeel zal zijn.

- b) Er wordt een *evaluatieonderzoek* gepland met betrekking tot vijf jaar *emancipatiebeleid in de administratie* door ECWS.

De acties die zowel in de administratie als in de Vlaamse openbare instellingen gepland zijn voor 1996, liggen in de lijn van de planning van de voorbije jaren.

- c) Voor de verdere onderzoeksprojecten in het kader van Viona, bereidt de Stuurgroep Strategisch Arbeidsmarktonderzoek momenteel een advies voor over de *prioriteiten voor arbeidsmarktonderzoek* voor de periode 1996-1999. Het lijkt aangewezen om bij dit advies ook rekening te houden met het reeds vroeger opgestelde advies van de Vlaamse Overlegcommissie Vrouwen van de SERV inzake prioritaire arbeidsmarktonderzoeksvorstellen. Het is de bedoeling deze prioriteitenstelling tegen het einde van de maand mei 1996 af te ronden.

De VDAB heeft in uitvoering van het Vlaams Werkgelegenheidsakkoord van 1993 een actieplan uitgewerkt voor de vrouwen op de arbeidsmarkt. Hiertoe werd door het beheerscomité begin 1994 een "*Meerjarenplan ter verbetering van de positie van de vrouw op de arbeidsmarkt*" goedgekeurd. Dit plan omvat volgende doelstellingen :

- het bevorderen van de deelname van vrouwen aan roldoorbrekende opleidingen ;
- specifieke aandacht besteden aan de deelname van de vrouwen aan nieuwe opleidingsprojecten ;
- het ontwikkelen van vrouwgerichte acties ;

- aandacht besteden aan evenredige doorverwijzing van mannelijke en vrouwelijke werkzoekenden ;
- het organiseren van drempelverlagende initiatieven inzake kinderopvang en mobiliteit ;
- het organiseren van acties ten aanzien van VDAB-medewerkers ;
- het nemen van acties gericht op werkgevers ;
- het zoeken van aansluiting bij gelijkaardige projecten bij derden in het kader van netwerkvorming.

Medio 1995 werd de balans opgemaakt van een jaar vrouwen-actieplan. Volgende acties werden er prioritair in het kader van dit actieplan ondernomen door de STD's (subregionale tewerkstellingsdiensten) :

- roldoorbrekende opleidingen met aandacht voor deelname van vrouwen : informatica-bouw, taxichauffeur, metaal, onderhoudsarbeider, heftruckchauffeur, ... ;
- bevordering van deelname van vrouwen in nieuwe opleidingen door de extra opvolging en extra begeleiding van vrouwelijke cursisten ;
- het opzetten van een aantal vrouwgerichte acties zoals specifieke infosessies, opmaak van brochures en ander promotiemateriaal ;
- promotie van beroepsopleiding in combinatie met kinderopvang-acties ;
- promotie van individuele beroepsopleidingen voor vrouwen bij werkgevers ;
- acties naar VDAB-werknemers : informatie voor bemiddelaars en begeleidingsconsulenten aangaande het vrouwen-actieplan.

Naast de regionale acties werden er ook op centraal niveau een aantal acties ondernomen :

- opleiding "assertiviteit" voor vrouwen in roldoorbrekende beroepen ;
- aanmaak van promotiemateriaal voor vrouwen in roldoorbrekende beroepen ;
- deelname aan een Europees project "gelijke kansen" ;
- deelname aan een aantal diversificatieprojecten in het kader van het beroeps- en technisch onderwijs.

Daarbij kan er worden gesteld dat, naast deze zeer specifieke acties, vrijwel het gehele tewerkstellingsbeleid van de Vlaamse regering gericht is op de *problematiek van de langdurig werklozen*. De vrouwen maken, spijtig genoeg, nog steeds het grootste gedeelte uit van de groep UVW (uitkeringsgerechtigde volledig werklozen), met name 60,8 % (einde april 1996). In 1990 bedroeg het aandeel van de vrouwen in de werkloosheid nog 65 %. Het aandeel van de vrouwen in de werkloosheid loopt bijgevolg terug.

BUSA (Buurt en Samenleving) – EVA (Emancipatie Via Arbeid) heeft het project "Mira" en CMBV (Christelijke Beweging voor Vrouwen uit de Middengroepen) het project "Women in Business".

Tot slot heeft het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid twee projecten lopen onder maatregel D, de verspreiding van informatie en bewustmakingsacties, namelijk "Tremplin" en "Optima".

Deze projecten worden door de ondersteuningsstructuur van Werkgelegenheid ondersteund en opgevolgd.

Vooraleer deze projectvoorstellen werden goedgekeurd, werd een grondige analyse gemaakt van alle aanvragen. De mate waarin de projecten bijdragen tot de invulling van de maatregelen was daarbij een belangrijk criterium.

Nadat de 14 NOW-projecten werden goedgekeurd stopte de ondersteuning niet. De promotoren konden rekenen op ondersteuning en begeleiding tijdens de opstartfase. In maart en april heeft de ondersteuningsstructuur alle projectcoördinatoren een interview afgenomen, waarbij samen werd bekeken of de uitvoering van de projectdoelstellingen volgens plan verloopt.

Verder werd er in het kader van de evaluatieactiviteiten op programmaniveau gestart met themavergaderingen. Deze themaclustering heeft als doelstelling nauwe samenwerking tussen de promotoren te stimuleren. Samenwerking tussen promotoren van vergelijkbare of complementaire projecten kan immers een belangrijke meerwaarde bieden : de netwerking in Vlaanderen wordt bevorderd, de uitwisseling van informatie, kennis en ervaring wordt gestimuleerd en de kwaliteit van de innovatieve component van de projecten wordt bevorderd.

- d) De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden heeft besloten in het kader van de toekenning van toelagen voor initiatieven inzake de *vorming van lokale ambtenaren*, bijzonder aandacht te besteden aan het gelijke-kansenbeleid, en een gedeelte van het goedgekeurde krediet hiervoor te reserveren.
- e) In het kader van de Vlaamse Werkgelegenheidsconferentie werd door het VIZO een project ingediend dat voorziet in de *opleiding en begeleiding van herintredende vrouwen* en van werkloze vrouwen met geringe beroepskwalificaties. De opleiding voorziet in een volwaardige dagopleiding en een bijkomende stage van minimum vier maanden in een bedrijf of een aanvullende praktijkopleiding. De cursisten die zich hierna daadwerkelijk zullen vestigen als zelfstandige worden uiteraard daarna afzonderlijk begeleid door de VIZO-bedrijfsbegeleiding.